

United States Holocaust Memorial Museum
Oral History Interview
Former Yugoslavia Witnesses
Documentation Project
Macedonia

Интервју со Љубинко Филиповски

Интервјуист: Добар ден.

Сведок: Добар ден.

Интервјуист: Ви благодарам што се согласивте да се сретнете со нас и да ги кажете вашите сеќавања за потребите на Меморијалниот центар на холокаустот од Вашингтон.

Сведок: Фала.

Интервјуист: Како се викаете?

Сведок: Крштално име ми е Љубинко, а овде во македонија четириес и втора кога дојдовме ме прекрстија во Љупчо. Тоа е моето име. Љупчо Филиповски.

Интервјуист: Кога и каде сте родени?

Сведок: Роден сум во Београд, дваестрети септември илјаду деветсто триес трета година.

Интервјуист: Пред да го почнеме овој разговор ми кажавте дека со вас носите забелешки како да ви послужат за потсетување во текот на разговорот, ам јас само ви сакал да ве замолам, значи кога имате потреба вие слободно да ги користите меѓутоа погледнете ги вратете ги на масичката и продолжете со разговорот. А ми кажавте дека сте роден во Белград, каков беше животот во Белград пред Втората светска војна?

Сведок: Па како се сеќавам ние имавм продавница, дуќан, бевме средно богати, не бевме сиромашни, школувањето го започнав таму, у Београд и мислам дека животот беше многу добар. Шетања, посета на роднини, имавме доста роднини у Београд, голема групација на роднини и стално бевме, или ни доваѓаа кај нас на посета така да беше животот во секој случај и со београѓаните, со наши пријатели се одвиваше да не речам вака, многу добро.

Интервјуист: Се сеќавате ли на почетокот на Втората светска војна во додека бевте во Белград?

Сведок: Да и то многу добро, шести април беше денот кога Германците извршија напад на Југославија, меѓутоа амм на петти април бевме договорени со татко ми да одиме на утакмица во на стадионот на во играа чини ми се ако се сеќавам се сеуште играа Граѓански

и Ајдук еден тим. И сабајлето во негде шес шес ипол саат големи сирени со јак звук го пропараа небото и ние се изненадивме нокој не знаеше што ќе стане то беше изненаден напад на Белград и почнаа да паѓаат бомби, експлозии мм татко ми беше многу порано отиден во дуќанот и јас кога видов мајка ми исплашена, двајца браќа уште имавме едното беше, третиот брат беше многу мал година дена ,а овој другиот брат мој е близнак со мене. И така мајка ми, некако во мене имаше поголемо поверење и јас истрчав тогаш мм осум годишен човек, дете, истрчав да видам што е со татко ми. Стигнав, дуќанот беше скоро на едно четиристотини, петстотини метри од куќата и истрчав отидов го најдов татко ми и он затвараше дуќан и бргу трчавме и јас истрчав пред него и знам само дека татко ми кога трчаше тогај пред него падна некоја запалива бомба од тие што тие штуките, штуки беа тие авионите, фрлаа запаливи бомби и тие бомби истрираа течност голема која брзо горешеи татко ми у трчањето немаше голема количина се истури негде у близина, згази, знам само дека памтам и тоа, дека кога стигнавме дома со трчање на татко ми доле цонот му го немаше. Значи згазил на вруќо, наеднаш изгорело и така трчал у таа трчаница да стигнеме дома.

Временски код: 6:02

Интервјуист: Имаше ли Евреи кои што живеа во вашето маало во Белград?

Сведок: Да има, ама ние бевме негде на да не речам ммх на едно двесте триста метри, тука има населби некои кај што имаше Евреи кои доваѓаа во дуќанот на татко ми на таму се приготвуваше храна мм значи јадења, кисело млеко и то кисело млеко амм чудна работа, толку толку јако да се сечеше со специјални ножеви, значи како сирење да се сечеше, значи толку беше, овчо, кисело млеко, многу јако. И памтам дека тие Евреи повеќе доваѓаа да јадат кисело млеко со леб. Ништо повеќе. Имаше

Интервјуист: Како знаевте дека се Евреи?

Сведок: Амм знаевме по тоа што уште четириесе и прва веќе Евреите добија ознаки оние амм од Германците нормално да бидат означени и ги носеја не смееа да ги вадат. По тоа ги знаевме и по интересна емм е фаците им се интересантни иако јас тогај не сум знаел ама сега можам одма да се присетам дека се разликуваа по лик од другите срби, тука имаше амм да не речам имаше и Цигани и што немаше, разни раси.

Интервјуист: Може да ми ги опишете тие знаци кои што ги носеле, како изгледаат?

Сведок: Знам жолти дека беа. Не можам да се сетам ознаката што беше. Не можам да се сетам веќе. Али знам дека беа жолти така ги речеа со шпенагли им ги речеа тука.

Интервјуист: Додека живеевте во Белград што се случи со Евреите? Дали видовте што се случи таму со еврејското население?

Сведок: Емм памтам дека на позиција на претседател на влада беше Недич и дека имаше во дуќанот доваѓаа и Германци. И тие јадеа кисело млеко војници кои поминуваа и се сеќавам дека кога ме прашавте за нив по она што сега кога сум прочитал се потсеќам на тие моменти тие веќе во Белград и четрц и четириесет и прва година после бомбардирањето кога навлегоа Германците беа веќе обележени и по тоа ние ги препознававме дека се Евреи. Од разговори од постарите што ни кажувале. Овие сите што доваѓаат, татко ми ми кажувал што доваѓаат во дуќанот да знаеш дека се Евреи. А ние со близнакот мој брат помагавме во дуќанот тањири да измиеме да донесеме така.

Интервјуист: Се сеќавате ли на некое име од овие, луѓето кои што доаѓале во дуќанот?

Сведок: Не, не се сеќавам на име четириесет и втора коа дојдовме у Скопје, овде на некои се сеќавам бидејќи тие после тоа ми амм станаа неколку души другари во школо и ја, ќе се се вратиме на тоа.

Временски код: 10:17

Интервјуист: Амм додека живеевте во Белград дали сте виделе како одведуваат некој Евреин или некое место каде што се собрани Евреите?

Сведок: Амм имам видено, се сеќавам по тоа дека навечер, навечер во цивил луѓе само ќе се приближат на некому за рака, ќе го фатат мм тоа се сеќавања бледи и знам дека многу имаше германска полиција нивна со оние нивни познати тро мотори со на оној дел кај што упаѓа некој да седи и овие две други тркала нели тро. И то многу, многу често шетаа. Тоа значи дека прателе се, сепак Београд беше од кога ќе се присетам на после ослободувањето Белград беше сепак во однос на одбрана партијата комунистичка имаше свои луѓе се р уште тогај, после ослободувањето веднаш, после амм нападот на Германците веднаш.

Интервјуист: Во разговор со некои луѓе кои што живееле во Белград ни кажаа дека постоел еден камп во кој што ги собирале Евреите од Белград кој што се викал Сајмиште...

Сведок: Точно, на Сајмиште...

Интервјуист: ... дали можеби сте го виделе тоа?

Сведок: Да, да. Не бев, не сум отишол како дете не чуваа родителите, сепак мали бевме али многу се зборуваше за тоа дека Евреите ги собираат на Сајмиште како што слично го направија со нашиот овде камп шо го во Скопје.

Интервјуист: Ми кажавте дека четириесет и втора година дојдовте во..

Сведок: Четириесет и втора дојдовме во Скопје од Београд и на госпоѓа или госпоѓица и кажував по пат дека патувавме два дена со возови, се запираа вероватно од бомбардирања од што им јавувале застани не оди и така натаму, после два дена измачени дојдовме во Скопје. Ние во Скопје имавме роднини доста и благодарение на тие роднини у Београд кога најавивме дека сме Македонци, од Македонија имаме роднини, Германците одма ни дадоа аусвајси да можеме да патуваме.

Интервјуист: Каде живеете во Скопје?

Сведок: Во Скопје живеевме блиску до сега, во Дебар Маало. Познато Дебар Маало. Тоа е негде од паркот кога се доваѓа на Орце Николов, директно продужуваме улицата, тука имаме блокови некои од зади една улица е тука така мала, тука бевме.

Интервјуист: Дали имаше Евреи во вашето маало?

Сведок: Во Скопје зборувате?

Интервјуист: Да, во Скопје.

Сведок: Мхм Евреи, Евреи имаше да ви кажам кога дојдовме во Скопје дојдовме кај нашиот тетин кој што беше со фамилија тука. И тој тетин беше човек кој продаваше мммх кикирики, леблебии, коштани такви работи на колици. И стално ја носеше колицата сеа ќе ви кажам кај амм амм паркот кај што е водоскокот тука каршија кај што е на Рубен куќата не знам вие дал знаете која е таа куќа на Рубенови, доктори, познати доктори и тука пред неа на ја на Илинденска и кога навлагаме пред нив пред нивната куќа тука ја лоцираше да кажеме амм подвина тезга со производи кои ги продаваше. Тоа е тетин ми и сега кога ме

прашавте за Евреи дали знам одма ве лоцирам дека во таа куќа живеа Евреи. И тие беа, многу фино се сеќавам на нив и се сеќавам на после ослободувањето на тие Евреи дека прв пат амм кажуваше тетин ми дека целата фамилија ја однеле негде, не знам каде затворени, но бидејќи од фамилијата докторот Рубен не се сеќавам на презимето Рубен бил голем специјалиста го пуштиле со целата фамилија да се вратат и да лечат. Тоа е со Бугарите комбинацијата и со Германците, нормално и вероватно во таа голема куќа имало и простории кај што носела па и сигурно народ не гледал да ги...

Временски код: 16:31

Интервјуист: Каде живеа Евреите во Скопје?

Сведок: Многу добро се сеќавам. Скопје имаше три зони кај што беа лоцирани. Првата беше преку Вардар амм театарот стар, над театарот имаше една улица, значи ус театарот е постоечка улица, зад амм таа повисоко горе имаше друга улица и тука беа нивните куќи. Тоа е едната зона. Друга зона беше на Илинденска амм старата женска гимназија Це Ка сега од прилика е лоцирана, владата, тука по таа улица имаше една споредна ако сте чуле ммм резбар еден чуени резбар у Скопје имаше работилница во таа маала споредна уличка и во таа зона од прилика беа лоцирани Евреии во тие приземје и кат куќички. И имаше една зона горе над амм над Калето десно, значи ко се качиме сега Холокаустот кај што е одиме по мостот горе, од десна страна па тука е и се уште мислам дека работи еден Евреин оженет со една македонка Мизрахи, чини ми се да се вика Мизрахи, таа е галичанка жена му и разислувам да ја посетам, ова и тука имаше Евреи. Така да беа тие три зони од прилика кај што они беа лоцирани.

Интервјуист: Со што се занимаваа Евреите во Скопје?

Сведок: Ги имаше по мене нај повеќе се занимаваа со трговија амм оние филмови што ги гледавме македонски во горе во у Турска чаршија кај што е музеите сега нели тука снимаа неколку пати амм во тие делови исто имаше продавници. Ваму живеа во населбите што ги спомнав , а там имаа дукани, низ градот имаа низ многу места дукани. Се сеќавам дури, еврејски дукани имаше и ко ќе дојдеме од плоштад сегашен и кога одиме према владата, Пелистер кај што е тоа беа све дукани ии улицава Маршал Тито што оди према што оди према станица кај што беше црквата лоциран.. во тој дел беа нај повеќе. Бидејќи тоа беше

централно подрачје веќе за Скопје и амм тука беше таа зона на дуќани и тука има они и ваму на Бит Пазар ви кажувам, доста доста имаа дуќани.

Временски код: 20:05

Интервјуист: Дали Евреите во Скопје носеа исто нешто на својата облека како што е случајот во Белград?

Сведок: Мислам мислам дека носеа. Амм жолти исто ознаки дека носеа и дека носеа тоа беа луѓе со брадички значи фаци кои што се разликуваа во тоа време денеска веќе не можете да препознаете Турчин ли е со брада, не ли е, или така натаму али тогај Евреите имаа специфична таа нивна позната амм облик на лице и брадички мустаќи и некои спуштени... Амм така ги и со амм често носеа овие нивни капчиња не стално, али ги забележував иако имав емм не веќе девет години амм ги забележував дека носеа со што се разликуваа во однос на фес, во однос на шубара во однос на шешир Цигани и така натаму.

Интервјуист: Ми кажавте дека сте имале другари Евреи во Скопје.

Сведок: Да имав другари амм јас сега ќе ви нешто покажам да не заборавам само ги запишав имињата. Кеник Предраг. Инжинер, мое годиште заедно завршивме...

Интервјуист: Само... Прочитајте ги па ќе ми ги кажете...

Сведок: Да, да може. Не, не јас сега не ни го читам, го кажав по сеќавање. Ам али само да ги прочитам па ќе ви ги кажам. Ме опоменавте ама забораив. Значи се дружев со колегата Кеник Предраг. Значи нешто ми асоцира Евреин е апсолутно него Кеник е германско. Нешто е вероватно таа фамилија. Амм ви ги кажав докторите Рубенови. Меѓу тоа имаше и амм дали амм имаше презимињата нивни се ми асоцираат дека не се Евреи, него дека се на пример Армаѓан, Армаѓан, па потоа Бојацијан. То се Ерменци по мене. Тие неколку души со кои се дружев се сеќавам на тие, а оваа фамилија што ви ја кажав амм доктори комплетно сите беа. И амм после и младите завишија доктори и останаа у Скопје. Ете тоа е што ме прашавте.

Временски код: 25:22

Интервјуист: Предраг Кениг.

Сведок: Да.

Интервјуист: Дали и тој носеше некаква ознака на неговата облека?

Сведок: Не, никогаш. Ја не знам еве така се погоди изненадно да дојдовте. Јас имав договорено со него амм следнава недела да се видам и да разговараме за тој наш гимназиски живот, се да го испрашам јас за ова ама вие побргу дојдовте.

Интервјуист: Амм одевте ли во Еврејскаото маало?

Сведок: Да. Во сите тие три зони. Мие, Скопје не беше големо амм и школо ко ќе завршевме саботи недели поготово или ќе играме фудбал или ќе шетаме и тоа шетање често го правевме низ град на плоштад и онда ќе прошетаме по маала и секој пат ќе речеме некогаш, ајде да ги видиме Евреите малку, сме оделе. Меѓутоа амм тие луѓе беа по затворени. Не се дружеа многу. Тоа е на филмови сме гледале посебен народ со свои специфики и многу пробирливи со секого не се дружат, внимаваат дуќанции, бизнис, тоа ги интересираше и нормално верата.

Интервјуист: Одевте ли во куќата на Предраг?

Сведок: Не, само у гимназија се сеќавам на него ко почнавме да учиме заедно, никојпат не сум бил . Никој пат и еве денеска велам врник ми е, се ожени со архитекта, моја бивша студентка мм колку пати она ќе рече дојдите да се видиме професоре али он је малку по друг, по друг и така не дојде до поврзување големо.

Интервјуист: Амм кога одевте во Еврејското маало дали видовте некакви знаци на еврејските куќи или на еврејските продавници?

Сведок: Да и тоа куќите беја обележани, секој пат. Тоа Евреите беа до 43-та тука негде април кога беше. Сите дуќани беа означени. Тоа го памтам многу добро.

Интервјуист: Може да ми ги опишете знаците кои што беа ставени на ...

Сведок: Знаците беа она познатата два триаголника што се прави.

Интервјуист: Мислите на давидовата звезда?

Сведок: Давидовата звезда, со такви знаци ги овележуваа вратите. Тоа го памтам, а ви кажувам овде, или звезда или носеа некое жуто нешто на ама бледо ми е и у Белград ми е бледо. Мислам и у Београд сега се знаете како е седумдесет и неколку години, две години

човек да се потсети, али знам дека и звезди имаа и некои Евреи али шо доваѓаа у дуќанот кај татко ми.

Интервјуист: Дали на овие знаци кои шт беа на куќите имаше и некакв натпис? Дали пишуваше нешто на нив?

Сведок: Да имаше амм памтам амм женска гимназија каршија мојата тетка која е почината со фамилија живееја во една еврејска куќа али после четириес и трета кога ги однесоа и тогај тие куќи државата ли им ги даваше, Бугарите ли им ги даваа и памтам се уште дека стоеше траг на вратите и тие секој пат дупли врати, Евреите такви имаа дупла врата надвор, нема тука стакло нешто, само обележена, обоена и имаше тука аам некои натиси Евреи така стоеше. Се сеќавам, бледо и тетка ми ја прашам Добро бе тетко што е ова уште стои... Еее оо тие што седеа тука, вика. И внатре куќите беа интересна работа, амм степеници, дрвени ко ќе се качите горе у подрум.. у тој приземен дел чуваа она кажува, постара жена јас сум бил дете, кажува тука храна све чуваа вика а горе спиеа. И горе имаше кујна амм и умивалник ама бетонски, среќаваме по села сега нормално, бетонски, голем еден, кај што миеа тањире а уште еден дел од тој бетонски ги сушеа тањирите. Тоа беа остатоци од Евреите.

Временски код: 30:40

Интервјуист: Дали можеби знаете како било презимето на ова семејство што живеело во таа куќа?

Сведок: На мојата тетка?

Интервјуист: Да.

Сведок: Амм Драган и Неделка Николовски. Така се викаа. Они имаа еден син лекар, он е жив, доктор. Он има осумдесет и шес години.

Интервјуист: Не, ве пражав за еврејското семејство кое живеело...

Сведок: Ааа, не јас ааа јас затоа реков, мислев да не ме прешавте за моите роднини. Не, моите роднини после истерувањето на Евреите од Скопје ги добија од Бугарите сите тие аам куќи. Тоа семејство не знам кое било, не не се сеќавам.

Интервјуист: Одевте ли на училиште во Скопје?

Сведок: Да, јас кога дојдовме од Београд четириесет и втора, негде ако е ова бомбардирањето април, нека сме дошле негде четириес и трета, четириес и трета, негде у септември и веднаш се запишавме у школо и знам дека ду у Београд завршив трето одделение, а у Скопје се запишав во четврто одделение, во бугарско училиште.

Интервјуист: Имаше ли во вашиот клас Евреи?

Сведок: Да ви кажам у погорните класови во тој првиот клас не во бугарското училиште. После четириес и пета веќе бевме поголем, први клас, втори клас и така натаму гимназија имаше Евреи.

Интервјуист: Не, не до четириес и трета ве прашувам.

Сведок: Не, не, немаше у класот.

Интервјуист: Амм додека разговараме постојано ми ја спомнувате илјада деветстотини четириес и трета година. Што се случи таа година?

Сведок: Четириес и трета година е годината кога изненадно чини ми се единаести април да се сетам не можам али во додека дека од прилика дека беше тоа, Германците навечер и Бугарите, со Бугарите извршија комплетен упад во сите еврејски куќи и станови. И таа ноќ злокобна сите се однесени колку што ги нашле дома однесени во овој овде фабриката за сапун, така се викаше нели во тој центар, во Кисела Вода ии...

Интервјуист: Зборувате за Монополот

Сведок: ...Монополот ама тука имаше, до Монополот беше фабрика за сапун, а Монополот за тутун. Да. Во тука ги донеле. И памтам еда работа, дека ние утредента никој ништо не знаеше. Ние си шетавме со другари и кога поминавме натаму, накај Кисела Вода, тука, девет годишни деца видовме дека Германци се обиколено, Бугари со коњи и дека имаше некои, коа сирнавме низ, ама не не пуштаа, не бркаа веднаш, али видовме дека до Бугарите амм стоеа Германци во оние нивни зелени униформи и со партиза.. као партизаните што имаа, капи такви беа тие значи не беа со шлем, или не беа со неко.. Германците, а Бугарите некои имаа и со шлемови ии на неколку места само се сеќавам бледо дека имаше подигнати горе а Бугари со као крешници нешто ставени, на чошкови то памтам као дете.

Временски код: 35:35

Интервјуист: Каква боја беа бугарските униформи?

Сведок: Бугарските униформи беа жолтеникаво кафеава, а Германците светло зелено, светло зелено...

Интервјуист: Добро, да во ред.

Сведок: Да ете како ова што е и оваа површина.

Интервјуист: Ми кажавте дека кога отидовте да видите ве бркаа. Кој ве бркаше?

Сведок: Да имаше коњица. Со коњи вртеа цело време ии мие тогај упаднавме кога они ќе заминат да направат круг имаше тараби низ тарабите гледавме внатре беа полно народ и како ги носат ги пикаат во натаму негде ги носеа вероватно ги носеа во складовите на тутун кај што биле празни и таму. Јас после литература сум читал сум разбрал дека тие биле испразнети тутуниот комбинат и внатре ги пикале колку што имам податоци цедум илјади и петстотини нешто луѓе во тој дел и после уште им се приклучиле од Србија што ги донеле уште не знам, некоја бројка е добиена осум илјади кои што ги експедирале.

Интервјуист: Ми кажавте дека видовте гужва народ внатре во монополот. Колку бевте оддалечени од ове луѓе кои што ги ...

Сведок: Ааа не, знаете амм оградите беа колку да кажам едно најмалку печеесе метра, најмалку по секавање и сеа ко ќе направам упоредба сеуште стојат зградите амм човек ко ќе напраи кај беше оградата, сега нема таму ограда све дуго нешто. Се секавам дека тука е меѓу пеее и сто метри, до сто метри и таму беше преполно во тој простор пред зградите, народ ти значи цел ноќ ги носеле уште од Штип и Битола .

Интервјуист: Ми кажавте дека имаше Германски и Бугарски војници. Како знаете...

Сведок: Бугарски беа, бугарски беа војници меѓутоа неколку Германци се секавам и прошли пат ви кажав и сега се секавам дека имаше два тројца кога погледнавме низ тарабите овака стоеја а Бугарите тие офицери што им пред нив како свеќи стоеја што ќе им наредат. То знам во вакви униформи со овие капи.

Интервјуист: На кој јазик зборуваа?

Сведок: Не можев да чујам. То не то не али предпоставка моја е дека Бугарите тие што беа офицерите знаеја германски како ништо. Па нивниот цар Борис беше прогерманец и тие и ден денеска германскиот јазик е пред англискиот во Бугарија, прв.

Интервјуист: Колку од местата каде што стоевте, колку бевте оддалечен од овие германски и бугарски војници каде што стоевте.

Сведок: Ама ние неколку деца бевме. Ама памтам само дека чекавме да поминат тие со коњите и ние само вирнавме, то, то беше на брзина да видиме што е тоа што се собира. И не снема, нема тука, одма реагираа.

Интервјуист: Дали можевте да слушнете нешто кога еве ми објаснивте сликата што биле, дали слуш...

Сведок: Да да да. Можев да слушнам само као плачови, нервози, реагирања, мајки то, да то се слушаше веќе во воздухот беше. Оти стално идеа, носеа. Од пругата, пругата е тука нели од тамо возови негде сигурно и иги носеа внатре то за сигурно дека сум го слушал.

Временски код: 40:00

Интервјуист: Дали вие видовте како како ги носат...

Сведок: Не.

Интервјуист: ...луѓе во ...

Сведок: Не, него внатре.

Интервјуист: Амм ни кажавте ги однесоа Евреите во фабриката з сапуни, во Монополот како знаевте дека се Евреи?

Сведок: Не ви јас неее велам ги однесоа. Ги однеле, ноќта.

Интервјуист: Да да.

Сведок: Ги носеле, со камиони. Ги зимале и у камиони ги носеле. Меѓу тоа и сабајлињата кога дојдовме уште идеа, со камиони носеа и коа видовме тоа огромна толпа, пуно у таа оградена, ограден простор со со камионите се пренесувани највероватно.

Интервјуист: Како знаевте дека се Евреи луѓето кои што се вратиле?

Сведок: Меѓу народот кога шетавме деца, се слушаше веќе збореа Евреите ќе ги носат и пред тоа меѓутоа ние не тој моабет за нас не беше, старите ќе ни кажеа нешто и ние утредента сме заборавиле на тој моабет и отидовме да си шетаеме ваму горе према плоштадот и тие изненадења таа многу народ идеше натаму и ние отидовме, деца. И тоа памтам ви кажав дека како што одевме со другарите еден бугарски ама ми се чини ито висок ама голем човек бугарски војник со чизми и со доле на чизмите овде и тука големи железна и ме нагази на прстот ме нагази и памтам дека у н несвест паднав тука и после ме полија со вода ко се враќавме, ко се враќавме и ме освестија. Ништо, ништо момче, така еден се изрази и си замина не му беше ни гајле, а јас ден денеска немам нокт на тој десни најмал прст. То се сеќавам.

Интервјуист: Колку време останавте пред Монополот?

Сведок: Ни пет минути немаше воопште време да се види само еден поглед како деца што можеме да видиме што гледате многу маса, народ внатре и гледате ги видовме тие неколку ете така застанати со на повисоко место застанати со кртешници со два тројца така и огрдата и наеднаш поново тоа тие многу брзаа со коњите тие брзаа не снема. Врескаа Бугарите, внка, внка, а Германците не ги слушавме. Ви кажав двајца заблежав низ оваквите низ тие тарабите како беа помеѓу, со шуплини можевме да ги видиме потоа ги оценив оделото нивно зеленкасто а овие жолтеникаво бугарските.

Интервјуист: Ми кажавте дека видовте како ги туркаат Евреите да влезат внатре..

Сведок: Даа ги буткаа тоа беа тоа беа војници, тоа видовме. Војници како буткаат, како народ протестира, се буни ии снаете то е на мах, не можете да седите да гледате, не оставва воопшто побегнати бргу си се вративме дома од страв тоа веќе стана тогај и дома ко дојдовме памтам дека родителите кој ве пушти, кај сте биле како зар не знаевте.. Од кај ќе знаеме деца ние си играме етето се сеќавам.

Интервјуист: Дали се вративте повторно во Монополот?

Сведок: Не, не. Не се вративме затоа што чини ми се дека бугарските веќе ровареа таму агенти кои смееше таму на тоа озлогласено место да биде. Јас не знам ни од кисело водњанци како се чувствувале и како се движеле од тој потез од Кисела Вода па према плоштад.

Интервјуист: Одевте ли во Еврејското маало од кога ги депортираа Евреите

Сведок: Да па, тогај во сите тие куќи нивни ви кажав дека населени со неможам да речам македонски фамилии, не знаеме што. Шиптари може биле, Албанци тука имаше турско население уште после Турците си отидоа у Турција, претпоставувам дека све беше пополнето бидејќи дали на сиромаси или на посредна класа им ги имаат разделено куќите.

Временски код: 45:32

Интервјуист: Некои луѓе со кои што разговаравме за истиот период кажаа дека виделе како се продава еврејскиот имот. Дали сте виделе некоја таква случка?

Сведок: Не сум видол, меѓута сум слушал. Да и по читањето и по разговор од татко ми тетиновците, вујковци што причале дека се на некои познати им ги давале. Тоа значи со режимот, со власта кои биле, тие ги добивале.

Интервјуист: Амм оваа куќа која што ми зборувавте вашата тетка каде што живее..

Сведок: Да.

Интервјуист:... ми кажавте дека имало натпис кој што бил останат и кој што пишувало Евреи.

Сведок: натпис Евреи или или ознака со овој неможам да се сетам веќе али се мислам дека може повеќе да е знакот се уште останат. Нешто ми се меша веќе. Многу години. Седумесет и колку години е поминато.

Интервјуист: Минатиот пат кога разговаравме ми кажавте дека стевиделе некакви знаци на некои еврејски куќи на кои што пишувало јидиш или јуден.

Сведок: Да, да, па се ми се чини повеќе вамо над театарот стар сега кај што новиот е направен меѓу аму горе, таму беше најголемо еврејско маало, адуќани сеа од театаров ии натаму што се музеите нови е карши нив скрос тој потез од дрвениот мост, постоеше дрвен мост, пред театарот имаше дрвен мост. Одевме у театар амм преку него емм таа улица што ги сега поврзува новиот театар и сите овие према црквана Св. Димитрија тој левата страна на улицата беа дуќани најповеќе еврејски и тие вртеа према Св Димитрија и одеа дуќаните поврзани кон робнава куќа горе од лева страна што е у турско маа... ко навлегуваме и натаму уште имаше многу еврејски дуќани. Памтам. Дури имаше се сеќавам еве сега ми

текнува се сеќавам дека имаше и сликари амм детски играчки подавници, меѓудругите и овие нашиве со сите тие семки такви, леблебицилници, Шиптари, Албанци и Турци исто имаа ете така и се тоа се гравитираше према Бит Пазар.

Интервјуист: Сега ќе направиме само мала пауза јас да се консултирам со колегите и ќе..

Сведок: Ако ако.

Интервјуист: Амм оваа куќа која што припаѓала на Еврејско семејство каде што живеела вашата тетка што ми кажавте. Дали во куќата имаше останато некакви прдмети кои што им припаѓале на Евреите за кои што знаете дека им припаѓале?

Сведок: Не. То све беше однесено, а једино што ви кажав некои намештај, нешто забележав, некои шифоњери, куј.. за кујната нешто, то само имаше останато не друго.

Интервјуист: А дали доаѓаа полицајци или војници да вршат претрес во таа куќа?

Временски код: 50:00

Сведок: Нее, не. Не па видите ние дојдовме четириес втора меѓутова четириес и трета ги однесоа Евреите, а Бугрите продолжија да раководат со градов и со Македонија и тука нормално беше. Немаше нешто да може чоек да се плаши да оди по улици, немаше и затоа ова мислам немаше таква работа.

Интервјуист: Ви благодарам многу за разговорот.

Сведок: Молам. Секој пат што требе.